

Zetpil en klysma bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

Algemeen	2
Waarom een zetpil of klysma	2
Gebruik	3
Bijwerkingen	5
Complicaties en soorten klysma/zetpil	5
Bron	6

Uw behandelend arts en/of verpleegkundige heeft met u gesproken over het gebruik van zetpillen/klysma's. In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit soort medicijnen. Deze folder is echter géén vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee bij uw behandelend arts of IBD-verpleegkundige terecht.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. Elke behandeling met medicijnen is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziekte voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontsteking onderdrukken maar de huidige medicijnen kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de klachten weer terugkomen.

Waarom een zetpil of klysma

Uw arts heeft u medicijnen voorgeschreven in de vorm van een zetpil of klysma. Er zijn verschillende redenen waarom een medicijn als zetpil of klysma wordt voorgeschreven. Bij mensen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa is de belangrijkste reden dat het medicijn rechtstreeks in de darm wordt ingebracht om het daar zijn werk te laten doen. Het komt dan alleen in het laatste stuk van de dikke darm terecht en nauwelijks in de rest van het lichaam. Hierdoor heeft u minder kans op mogelijke bijwerkingen. Zetpillen en klysma's worden voorgeschreven als alleen het laatste deel van de dikke darm ontstoken is. Zetpillen kunnen met een maximaal bereik van 10- 15 cm de endeldarm behandelen. Klysma's hebben een groter bereik en kunnen 30-40 cm van het onderste deel van de dikke darm behandelen.

Gebruik

- Zetpillen: Breng de zetpillen verdeeld over de dag in. Probeer in elk geval één zetpil voor de nacht in te brengen. Hij kan dan lang in de darm blijven en op die manier langer doorwerken
- Klysma: Dien de klysma's verdeeld over de dag toe. Probeer in elk geval één klysma 's avonds toe te dienen. Het medicijn kan dan de hele nacht in de darm blijven en op die manier lang doorwerken
- Om een nieuwe opvlamming te voorkomen schrijft de arts wel eens voor om 'het medicijn' om de twee tot drie dagen te gebruiken

Wijze van toedienen

Zetpil

- Breng de zetpil bij voorkeur in vlak voordat u gaat slapen. Dan kan de zetpil lang in de darm blijven en hierdoor langer doorwerken
- Zorg ervoor dat uw endeldarm leeg is voordat u de zetpil inbrengt, dus ga vooraf naar het toilet
- Was uw handen altijd vóór het inbrengen
- Verwijder het folie van de zetpil (zie bijsluiter die door de apotheek is meegeleverd)
- Breng de zetpil in de anus. Het maakt daarbij niet zoveel uit of u de zetpil met de punt naar voren of met de stompe kant naar voren inbrengt. Als u de zetpil met een beetje water bevochtigt, kunt u hem wat makkelijker inbrengen. Duw met een vinger de zetpil helemaal naar binnen, want anders kan uw sluitspier de zetpil weer naar buiten duwen
- Was altijd uw handen na het inbrengen

- U kunt aandrang krijgen na het inbrengen van de zetpil. Probeer hier niet aan toe te geven, want de zetpil heeft tijd nodig om te smelten. Daarna wordt de werkzame stof via uw endeldarm opgenomen. Als u de zetpil binnen tien minuten verliest, omdat u naar het toilet moet, dan kunt u een nieuwe inbrengen

Klysma

Breng het klysma in vlak voordat u gaat slapen. Het medicijn kan dan de hele nacht in de darm blijven en langer doorwerken. Eventueel kunnen schuimklysma's ook op een ander moment op de dag ingebracht worden als de darm rustig is. Volg altijd de voorbereiding/bereiding van het klysma zoals beschreven in de bijsluiter die u van de apotheek heeft gekregen;

- Laat het klysma eerst op lichaamstemperatuur komen, bijvoorbeeld in een lauwwarm waterbadje. Hierdoor verdraagt uw lichaam het klysma beter en heeft u minder buikkrampen
- Zorg ervoor dat uw endeldarm leeg is voordat u het klysma inbrengt. Dus ga vooraf naar het toilet
- Was uw handen altijd vóór u een klysma inbrengt
- Ga op uw linkerzij liggen met de knieën enigszins opgetrokken. Deze houding zorgt ervoor dat de vloeistof uit het klysma straks goed doordringt in de darmen
- Schud het klysma goed. Breng de tuit van het klysma voorzichtig in de anus
- Indien het inbrengen van de tuit van het klysma in de anus moeilijk gaat, probeer dan lichtjes te persen. Door het persen opent de anus zich een beetje, waardoor het inbrengen soepeler gaat

- Knijp de flacon zo veel mogelijk leeg en trek deze weer uit de anus. Houd de klysma ingedrukt als u hem terugtrekt. Hiermee voorkomt u dat de vloeistof weer terugvloeit in de flacon. Er blijft altijd een beetje vloeistof achter in de verpakking. Dit is normaal, de ingebrachte hoeveelheid is voldoende voor de werking
- Bij gebruik van een schuimklysma drukt u na het inbrengen één of twee keer op de knop om het aantal voorgeschreven doseringen vrij te laten komen
- Blijf op uw linkerzij liggen, of, indien u dat prettiger vindt, op uw buik. Blijf ongeveer vijf tot tien minuten in deze positie liggen om te voorkomen dat de vloeistof er weer uit komt
- Houd er rekening mee het morsen van de vloeistof uit het klysma bruine vlekken kan veroorzaken in het linnengoed. Deze vlekken zijn er moeilijk uit te wassen. U kunt vlekken voorkomen door op een absorberend matje te liggen
- Was uw handen altijd na het inbrengen van een klysma

5

Bijwerkingen

Lees voor de bijwerkingen de bijsluiter die is meegeleverd bij de zetpillen/ klysma's

Complicaties en soorten klysma/zetpil

In principe is het zetten van een klysma geen aanleiding voor complicaties. Het vullen van de endeldarm met het vocht van het klysma kan buikkrampen en een ongemakkelijk gevoel veroorzaken. Koude vloeistoffen geven daar eerder aanleiding toe. Wees voorzichtig met het inbrengen van de 'tuit' van het klysma. Te ruw inbrengen kan beschadigingen aan het darmslijmvlies veroorzaken. Dit kan pijnlijk zijn en mogelijk ook gaan bloeden.

Mesalazine (5-aminosalicylzuur)

Mesalazine wordt vooral gebruikt bij ontstekingen van de dikke darm, om deze tot rust te brengen. Wordt dit medicijn als zetpil of klysma gegeven, dan werkt dit alleen in de dikke darm. Mesalazine is bekend onder de volgende merknamen: Asacol®, Mezavant®, Pentasa®, Salofalk®.

Bijnierschors hormonen / corticosteroiden (Beclometason en Budesonide) Corticosteroiden werken ontstekingsremmend en verminderen de klachten. Ontstekingsklachten zoals pijn, diarree en bloed bij de ontlasting nemen af. Meestal merkt u verbeteringen binnen een paar weken nadat u met corticosteroidklysma's begint. Vaak worden corticosteroidklysma's voorgeschreven in combinatie met andere geneesmiddelen. Corticosteroidklysma's zijn bekend onder de volgende merknamen: Entocort® en Budenofalk®.

Combinatiepreparaten

Combinatieklysma's en -zetpillen zijn bekend onder de naam Beclometason/ Mesalazine Klysma of zetpil FNA

6

Bron

N-IBD Informatiefolder uitgave mei 2022. Deze folder is tot stand gekomen door samenwerkende IBD verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en MDL artsen binnen respectievelijk het Nurses of Inflammatory Bowel Disease (NIBD) en de IBD commissie binnen de Nederlandse vereniging voor MDL artsen en in samenwerking met Crohn & Colitis NL, als vertegenwoordiger van IBD-patiënten. Deze folder is ontwikkeld conform N-IBD richtlijnen om uniformiteit binnen de voorlichting ten aanzien van IBD patiënten in Nederlandse zorginstellingen na te streven. Op basis van goed hulpverlenerschap kan onder bepaalde omstandigheden van de inhoud worden afgeweken. De inhoud van de folders kan wijzigen in de loop van de tijd.